

SISTER
ÅRSREDOVISNING 2001

FÖRENINGEN FÖR STUDIER AV FORSKNING OCH UTBILDNING

Swedish Institute for Studies in Education and Research (SISTER)

Drottning Kristinas väg 33 D

SE-114 28 Stockholm

Telefon 08-545 252 60

Fax 08-20 52 70

www.sister.nu

info@sister.nu

EN FORTSÄTTNING ...	7
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
BAKGRUND OCH NULÄGE	11
NYA MEDLEMMAR, NYA LOKALER	14
EKONOMI	16
PERSONAL	19
KANSLI	19
VERKSAMHETEN	
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	22
PROJEKTEN	27
ÖVRIGA PROJEKT OCH UPPDRAG	32
SISTER:S STÖRRE FINANSIÄRER OCH UPPDRAGSGIVARE 2001	33
MEDARBETARNA	34
PROJEKTBSKRIVNINGAR	38
VAD ÄR SISTER?	52
STYRELSE	54
MEDLEMMAR	55

EN FORTSÄTTNING ...

År 2001 var det andra verksamhetsåret vid Institutet för studier av utbildning och forskning, SISTER. Rubriken till mina motsvarande ord i fjolårets verksamhetsberättelse var ”I början ...”. Institutet är fortfarande i början, men det här är ändå en fortsättning. SISTER börjar få ett litet förflutet, samtidigt som vi fortsätter att mejsla ut vår roll i kunskapens svenska landskap.

Det kunskapssystem som vuxit fram under mer än ett årtionde av expansion inom högre utbildning och forskning innehåller nya institutionella förhållanden, med nya aktörer för forskningens utförande och finansiering, liksom större krav på uppföljbarhet hos universitet och högskolor. Samverkan mellan skilda nivåer i utbildnings- och forskningssystemet blir allt viktigare. Även regler och normer förändras; traditionella akademiska ideal består visserligen, men utmanas av de tilltagande behoven av entreprenörsförmåga och mångsidig kapacitet. Finansiärernas krets vidgas och därmed kraven på leveranser av allt mer mångskiftande slag. Universitet och högskolor får allt mer att göra.

Det institutionella landskapet tätnar även runtom universiteten, där holdingbolag och riskkapitalister samlas och där forskningsparkerna fylls upp av nya företag. Den akademiska repertoaren breddas och karriären för universitetens forskare och lärare inbegriper allt mer av gästspel och kontakter utanför campus. Näringslivets närvaro på campus blir, omvänt, allt vanligare, med en allt närmare samverkan mellan företag, institut och högskolans forskning i utvecklingen av innovationer och produkter.

Denna pågående, och med tiden ganska genomgripande, omvandling behöver beskrivas och analyseras – ett arbete till vilket SISTER vill bidra. Den kunskap Institutet på det sättet skapar är angelägen för hela samhället, men kanske allra mest för kunskapssystemets aktörer. Vi brukar säga att vi arbetar med att tillgodose kunskapssystemets kunskapsbehov. Och dessa behov är avsevärda: samhällsdebatten under det gångna året har visat att det ibland är svårt att bli överens även om hur ganska grundläggande ting skall beskrivas, som till exempel utvecklingen av forskningens finansiering – för övrigt ett av de ämnen som SISTER särskilt intresserat sig för.

Under 2001 har SISTER sett en kraftig expansion av verksamheten, med flera nya projekt och uppdrag och en utökning av antalet anställda. Vi har flyttat till nya lokaler vid den redan sedan tidigare institutstäta Drottning Kristinas väg på KTH:s campus. Vi har också inlett utgivningen av egna böcker och skrifter, och när 2002 just börjat förbereder vi oss för vår första årskonferens. Vi fortsätter!

Sverker Sörlin

Direktör, professor

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

BAKGRUND OCH NULÄGE

Föreningen för studier av forskning och utbildning är en ideell förening, grundad 1999 av fyra kungliga akademier, Ingenjörsvetenskapsakademien, Skogs- och Lantbruksakademien, Vetenskapsakademien och Vitterhetsakademien, och fyra forskningsfinansierande stiftelser, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), Riksbankens Jubileumsfond (RJ), Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT) samt Stiftelsen för strategisk forskning (SSF).

Föreningens operativa verksamhet drivs helt och hållet genom Föreningens kansli, som getts formen av ett institut, benämnt Institutet för studier av utbildning och forskning (engelska: Swedish Institute for Studies in Education and Research, SISTER). Verksamhetsberättelsen ägnas därför i allt väsentligt Institutets verksamhet, som alltså kan anses synonym med Föreningens.

Institutets tillkomst kan ses som svaret på ett länge diskuterat behov av fristående analys och utredning av förhållandena i det svenska utbildnings- och FoU-systemet. Institutet har inrättats för en period om fem år. Det är fristående från politiska intressen och finansierar sin verksamhet genom basanslag från Föreningen, genom medlemsavgifter (årsavgiften är 50 000 kronor), genom forskningsfinansierande fonder, råd, stiftelser m.fl. samt genom uppdragsforskning.

Institutets ändamål är ”att studera utbildning, forskning och innovationsprocessen i ett jämförande internationellt perspektiv samt att främja debatten inom detta område” (ur stadgarna). Kännetecknande för Institutets egeninitierade projekt skall vara hög vetenskaplig kvalitet och relevans för högskolan och FoU-systemet. Institutet verkar genom egeninitierad forskning och analys, genom beställda undersökningar och genom utåtriktad verksamhet. Institutet är baserat i Stockholm men har genom projektsamarbete länkar till forskningsmiljöer i hela landet.

Institutet arbetar sedan januari 2001 i enlighet med ett treårigt verksamhetsprogram. Programmet utpekar fem prioriterade områden:

- 1) Den tertiära utbildningssektorns tillväxt och förändring;
- 2) Det nya forskningslandskapet;
- 3) Kunskapssamhällets produktionsmiljöer;
- 4) Forskningen, innovationerna och näringslivet;
- 5) Metodutveckling och utvärdering.

För närvarande pågår ett femtontal finansierade forskningsprojekt eller uppdrag vid SISTER.

NYA MEDLEMMAR, NYA LOKALER

Institutet fick under 2001 ytterligare fem medlemmar: Akademiska Hus, Sveriges Universitetslärarförbund (SULF), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhälle (Formas), Vårdalstiftelsen och Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA). Dessa deltog vid årsstämman, som hölls den 30 maj och också fungerade som invigning av de nya lokalerna, ritade och inredda av arkitekt SAR och inredningsarkitekt SIR Love Arbén.

”Den fria tanken ska få plats”

Ett rum har golv, tak och fyra väggar. Så långt är de flesta av oss överens. Det är när man kommer till innehållet diskussionen börjar ta fart. Vi vill alla med rummets attribut synliggöra något vi tror på, vår verksamhet eller vår tillhörighet. Det är inte längre enbart det funktionella som präglar hemmet eller vår arbetsmiljö. Helhetssyn och mjuka värden är i sammanhanget numera oftast mer betydelsefulla för att kommunicera verksamhetens mål och inriktning och skapa en god och stimulerande arbetsmiljö än de nödvändiga praktiska frågorna.

Arbetet med planeringen av SISTER:s nya arbetslokaler i Statens Provningsanstalts gamla byggnad på KTH har till viss del stora likheter med verksamhetens logotyp; tre självständiga "tyngdpunkter" förbundna likt en molekylmodell till en fast, balanserad helhet.

I ett bygg- och inredningsprojekt som detta finns också tre tydliga utgångspunkter. Brukarna, verksamheten och den befintliga byggnaden. Alla delar vill naturligtvis "säga sitt", och arkitektens roll blir att förena dem till en tydlig figur med rakast tänkbara linjer. Är delarna inte i balans uteblir harmonin.

De olika funktionella delarna – receptionen, det centralt placerade biblioteket, seminarierummet, paushörnan och den egna arbetsplatsen är alla sammanhållna av ljuset, förstärkt med en tydlig axialitet. Vi befinner oss långt från antikens marmorkolonnader, men en modest monumentalitet kan fortfarande ändå uppnås med hjälp av gipsskivor, regler, spik och målarfärg.

*Love Arbén
professor, arkitekt SAR SIR*

EKONOMI

Institutet har en basfinansiering för fem år (1999–2003) från grundarna. Denna uppgick 2001 till 2,1 MSEK. De 13 föreningsmedlemmarnas årsavgifter uppgick till ytterligare 0,65 MSEK. Därutöver finansierar Institutet sin verksamhet med projektmedel och andra externa bidrag. Under 2001 uppgick kostnaderna exklusive avskrivningar till ca 9,4 MSEK, omkring en fördubbling jämfört med år 2000. Ett tiotal från år 2000 *löpande projekt* har finansierats av forskningsråd (Vetenskapsrådet, Formas), forskningsstiftelser (RJ, KK) och av EU. Nya projekt har tillkommit finansierade av bl. a. Riksbankens Jubileumsfond, EU, Höskoleverket, Vetenskapsrådet, MISTRA. De externa bidragen utgör totalt 68 procent av de intäkter som bokförts på 2001. Den stora andelen extern finansiering gör verksamheten känslig för förändringar i tillströmningen av projekt och uppdrag. God likviditet och det faktum att en förhållandevis stor andel av externfinansieringen kommer från fleråriga projekt gör likväld planeringshorisonten rimlig.

Erhållna bidrag periodiseras över den tidsperiod de skall förbrukas. Skälet till periodiseringarna är att SISTER står som mottagare för stora forskningsanslag som dels är fleråriga, dels avser arbete som utförs av samarbetande forskargrupper. Särskilt skall i detta sammanhang nämnas projektet ”Kultur i kunskapsområdet”. Projektet är SISTER:s enskilt största och har av Riksbankens Jubileumsfond

finansierats med 10 MSEK för 2001 och 2002. Större delen av dessa medel (6 MSEK) är emellertid budgeterade för insatser av samarbetande forskargrupper vid KTH, Linköpings universitet och Högskolan i Borås. Medel för dessa samarbetspartners placeras på ett särskilt avräkningskonto i balansräkningen och tas inte upp i Institutets resultaträkning, då Institutet bara vidareför dessa belopp.

Från erhållna medel till löpande forskningsprojekt har under 2000 och 2001, som ett interimistiskt förfarande, gjorts ett uttag på 15% till *gemensamma kostnader*. Styrelsen har beslutat att SISTER från och med 2002 skall tillämpa universitetsvärldens gängse påslag på 30 procent gentemot forskningsfinansiärer. För uppdrag tillämpas en prissättning som är anpassad till uppdragets karaktär, varaktighet och till marknadspriser för motsvarande tjänster i syfte att uppnå full kostnadstäckning för Institutets omkostnader.

I och med att verksamheten var liten under det officiella startåret 1999 kunde Institutet från 1999 och 2000 föra med ett balanserat resultat som inför 2001 uppgick till ca 2,6 MSEK. En del av dessa medel har tagits i anspråk för att klara extraordinära kostnader i samband med ombyggnad och inredning av SISTER:s nya lokaler.

PERSONAL

I takt med att projekten blivit fler har personalstyrkan vuxit. Vid utgången av år 2001 hade Institutet 14 medarbetare: tre forskningsledare, fem disputerade forskare, fem forskningsassistenter, och en arvoderad administratör.

(Vid motsvarande tid år 2000 var antalet åtta.) Till Institutets vidare medarbetarkrets hör även ett halvdussin forskare och doktorander i SISTER-anknutna projekt som är anställda av andra arbetsgivare, främst universitet och högskolor. I oktober avslutade fil. dr Mats Fridlund sin anställning som forskare vid SISTER och inledde ett medarbetarskap vid Imperial College, London. I juni slutade administratör Ewa Ersson på egen begäran sin anställning.

Se vidare på sidan 37 om personalen och deras arbetsuppgifter inom SISTER:s forsknings- och utvärderingsprojekt.

KANSLI

Kansliet innefattar ledning, ekonomifunktioner och övrig administration. Kansliet arbetar också med information, seminarie- och konferensverksamhet, skriftutgivning i egen regi samt nätverksbyggande och kontakter. Ekonomiadministrationen har till större delen utförts som externt uppdrag. Kansliets rutiner har under 2001 förstärkts i samarbete med inhyrda konsulter. Institutets direktör Sverker Sörlin har under verksamhetsåret varit tjänstledig (maj-augusti) till 80% och under denna period ersatts av biträdande direktören Lillemor Kim.

VERKSAMHETEN

DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN

Konferenser och seminarier

Institutet har under 2001 genomfört följande utåtriktade konferenser/seminarier:

”The role of research in higher education”, den 6 februari.

Medverkande bl. a. professor Hans Skoie, NIFU, Oslo.

”Samarbete högskola–näringsliv”, den 5 juni, kring SISTER:s arbetsrapport

”Kan samverkan mätas?”. Medverkande bl. a. professor Gunnar Eliasson, KTH.

”Det mänskliga: Om humaniora som sökande och experiment ”, den 2–3 april.

I samarbete med Sigtunastiftelsen. Från seminariet utarbetades en skrift (se nedan).

Om boken *Kontrovers och konsensus*, av Mats Benner, den 10 oktober.

Kommentar: prof. Rune Premfors och prof. Thorsten Nybom.

”Genusperspektiv på universitetsvärlden”, den 5 november.

Medverkande: doktorand Hanna Markusson, Historiska studier,
och FD Kerstin Norlander, Kvinnovetenskapligt forum, båda Umeå universitet.

Om boken *Motsträviga myndigheter* av Bo Persson, den 20 november.

Kommentar: Hans Landberg, Lars J. Lundgren och Uno Svedin.

”The Nobel Prize in Science: Has Its Present Past a Future?”, den 29 november.

Professor Robert Marc Friedman, Universitetet i Oslo om sin nya bok

The Politics of Excellence: Behind the Nobel Prize in Science.

Om boken *Universiteten och kompetenslandskapet* av Maria Wikhall, den 4 december.

Kommentator: Bo Wictorin.

Dessutom har hållits interna seminarier och projektrelaterade arbetsmöten
och workshops.

Publicering

Under SISTER:s första två verksamhetsår har SISTER-medarbetare fått flera artiklar antagna i väl ansedda internationella tidskrifter som *Research Policy* (Benner & Sandström), *Science and Public Policy* (Benner & Sandström), *Osiris* (Sörlin), *Journal of Philosophy of Education* (Sörlin) och även levererat en rad policyrapporter till den svenska debatten. Institutets medarbetare har också sammanfattat resultat och policyimplikationer i debattartiklar, intervjuer i pressen och genom medverkan i radio och TV.

SISTER har under 2001 inlett publicering av en serie Skrifter samt interna serier för Arbetsrapporter/working papers och Reprints (av artiklar och uppsatser tryckta i tidskrifter, antologier etc.). Flera av dessa och andra skrifter finns också tillgängliga via hemsidan.

Skrifter

Mats Benner, *Kontrovers och konsensus: Vetenskap och politik i svenskt 1990-tal* (Nya Doxa, 2001).

Bo Persson, *Motsträviga myndigheter: Sektorsforskning och politisk styrning under 1980-talet* (2001).

Maria Wikhall, *Universiteten och kompetenslandskapet: Effekter av den högre utbildningens tillväxt och regionala spridning i Sverige* (2001).

Vissa av skrifterna, som bedöms ha en rimlig bokhandelsmarknad, utges i samarbete med förlaget Nya Doxa.

Arbetsrapporter / Working Papers

1:2001 Alexander Kanaev & Albert Tuijnman.
Prospects for Selecting and Using Indicators for Benchmarking Swedish Higher Education.

2:2001 Lillemor Kim, Robert Ohlsson & Ulf Sandström.
Kan samverkan mätas? Om indikatorer för bedömning av KK-stiftelsens satsningar.

3:2001 Jenny Beckman, Mats Benner, Olle Persson & Ulf Sandström.
Nya arbetsformer inom diabetesforskning – studier kring en nätverksatsning.

4:2001 Ulf Sandström. *Om den svenska arkitektur-, bostads- och stadsbyggnadsforskningens karaktär.*

5:2001 Föreningen för studier av utbildning och forskning:
Verksamhetsberättelse 1999–2000.

6:2001 Kunskapsystem i förändring: *Verksamhetsprogram 2001–2003.*

7:2001 Martin Meyer. *Science & Technology Indicators Trapped in the Triple Helix?: The Case of Patent Citations in a Novel Field of Technology.*

8:2001 Bo Persson. *Reluctant Agencies Sectorial Agencies and Swedish Research Policy in the 1980s.*

Reprints

1:2001 Sverker Sörlin. *Ordering the World for Europe: Science As Intelligence and Information As Seen from the Northern Periphery.*

2:2001 Sverker Sörlin. *Humanioras betydelser.*

3:2001 Lillemor Kim. *Academic careers: A comparative perspective. The case of Sweden.*

En skrift med titeln *Det mänskliga: Rapport från ett seminarium om humaniora som sökande och experiment* framställdes från Sigtuna-symposiet i april med Pehr Mårtens som gästredaktör. Bland författarna i denna märks direktör Erik Rudeng, Norsk Forum, Oslo, professor Kirsten Hastrup, Köpenhamns universitet, prof. em. Gunnar Eriksson, Uppsala universitet, Camilla Modéer, Industriförbundet, Arne Wittlöv, AB Volvo.

Se i övrigt nedan presentationen av respektive medarbetare.

PROJEKTEN

Projektet upptar en stor del av SISTER:s verksamhet. Ett tillflöde av nya projekt är önskvärt, det återspeglar en kreativ process och ett externt intresse och förtroende för Institutets arbete. Projektet är väsentligen av två typer:

- egeninitierade forsknings- och utredningsprojekt
- beställda analyser, utvärderingar och andra undersökningar

De egeninitierade projekten, som i hög utsträckning är forskningsprojekt, utgör en betydande andel av projektverksamheten. Några av dessa projekt är långsiktiga program på två-tre år. Även utredningsprojekt, kartläggningar och analyser kan vara egeninitierade. Det finns för övrigt ett nära samband mellan de större forskningsprojekten, som ger ny empiri och nya teoretiska impulser, och de analyser och kunskapssynteser som kan få betydelse för samhällsdebatten och för policyutveckling.

SISTER åtar sig därutöver beställda analyser och projekt. Bland beställarna av de projekt som genomförts under 2001 finns KK-stiftelsen, MISTRA, Högscoleverket, Vetenskapsrådet, Stockolms läns landsting. Medarbetare vid SISTER engageras även som ledare för eller medverkande i utvärderingar eller som rådgivare. Sådana uppdrag har kommit från: Högscoleverket, Danmarks Evalueringscenter, Göteborgs universitet, Kungl. Tekniska Högskolan, Civilekonomerna.

Forsknings- och utredningsverksamheten under 2001 har präglats av dels vidareutveckling av redan löpande projekt, dels uppbyggnaden av nya. Några projekt har också avslutats.

Löpande och nya forskningsprojekt är finansierade av reguljära forskningsfinansierare:

”Universiteten och det nya forskningslandskapet” (RJ, 1998–2002)

”Diabetesforskning i nätverk – monitoring och evaluering” (Knut och Alice Wallenbergs stiftelse/MFR, 1998–2003)finansier:

”Eurolabs” (EU, Vetenskapsrådet, 2000–2001)

”Forskningsorganisation inom de areella näringarna” (RJ 2000–2001)

”Kulturen i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar” (RJ 2001–2003)

Flera av dessa projekt bedrivs i nätverk och forskargrupper med förgreningar till andra universitet och forskningsmiljöer, varav vissa finns utomlands (Manchester, Paris). Ett stort projekt, ”Kultur i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar”, har utvecklats i samarbete med forskare vid KTH, Linköpings universitet och Högskolan i Borås (se ovan). Projektet beviljades ett engångsanslag av Riksbankens Jubileumsfond som gör det möjligt att i stor skala driva projektets initiala fas under åren 2001 och 2002; fortsatt finansiering har sökts för 2003–2005. Inom SISTER studeras bland annat: kulturens och kunskapsproduktionens regionala mönster, kunskapsproduktionens kulturella geografi, samt platsbundna nätverk och lokala kulturstrategier i städer som Stockholm, Malmö och Umeå.

Uppbyggnaden av nya projekt har gällt såväl forskningsprojekt som utvärderingar, utredningar och mindre, forskningsförberedande undersökningar. De nya projekten har en bred tematisk spridning, vilket speglar Institutets verksamhetsidé.

På *utbildningsområdet* har två projekt inletts, dels ett större uppdrag av Högskoleverkets chefs- och ledarutvecklingsprogram rörande ”Nordisk högre utbildning i förändring” innefattande bl. a. en workshop med forskare och högskoleledningar från de nordiska länderna, dels ett uppdrag av Vetenskapsrådets kommitté för utbildningsvetenskap att ta fram en kunskapsöversikt över forskning om lärandet i högskolan.

På *utvärderingsområdet* har en studie genomförts om ”Trender inom utvärdering av forskning – kan de nyttjas inom byggforskningen?”. En förstudie om utvärderingsteori och metautvärderingar har inletts med finansiering av Riksbankens Jubileumsfond.

Forskningen om *innovationer och förnyelse i näringslivet* är ett högt prioriterat område men kännetecknas i Sverige av ett ganska stort antal redan aktiva forskningsmiljöer varav flera är underkritiska till sin storlek. SISTER har därför beslutat att utforma sin insats på området efter att först ha noggrant inventerat pågående forskning och aktuella forskningsbehov. SISTER har också tagit initiativ till en studie av detta område, och NUTEK/VINNOVA har anslutit sig till initiativet. STEP-gruppen i Oslo har arbetat med genomförandet av studien under rubriken ”Vurdering av det svenske systemet for innovasjonsstudier og utviklingsperspektiv for SISTER og NUTEK”. Studien beräknas föreligga våren 2002.

Forskning om *forskningens och innovationernas institutionella villkor* har utvecklats inom projektet ”Eurolabs: Comparative analysis of public, semi-public and recently privatised research center”, där SISTER är ansvarigt för en studie av privata och offentliga forskningsinstitut i de nordiska länderna. Huvudkoordinatör av programmet är PREST vid Manchester University. Projektet finansieras av EU:s femte ramprogram.

Ett nytt projekt har beviljats (RJ) under året med rubriken ”Det sociala kunskapsfältets gränser: Akademisering och könsarbetsdelning i England och i Sverige 1880–1960” (2002–2004).

Kunskapssamhället är ett tema som genomsyrar åtskilligt av SISTER:s arbete och bland annat kommer till synes i projektet ”Kulturen i kunskapssamhället: Kulturen som samhällssektor och kulturpolitikens utmaningar” (se ovan), som startades 2001.

Ett större utredningsuppdrag, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond, har omfattat det nya området ”Konstnärlig forskning”.

Ett annat större utredningsuppdrag, ”Tvärvetenskap i Sverige”, har inletts på uppdrag av MISTRA. Andra undersökningar som genomförts under året gäller t. ex. en analys av *forsknings- och högskolestatistiken*. Ytterligare ett initiativ gäller en analys av *forskningsfinansieringen*, delvis finansierad av Stockholms läns landsting, Regionplane- och trafikkontoret.

Även **avslutade projekt** finns det från och med år 2001 att rapportera:

”Forskningsfinansiella mönster” (BFR/MFR/NFR, 1999–2001)

”Forskningsorganisation inom de areella näringarna” (RJ)

”Kunskapssamhällets produktionsmiljöer: Indikatorer för uppföljning och utvärdering av KK-stiftelsens insatser” (KK-stiftelsen), Rapport 2001:2

”Det mänskliga: Om humaniora som sökande och experiment”, seminarium 2–3 april och skrift, utgiven sept. 2001 (Framtidens Kultur, KK-stiftelsen, RJ, Vitterhetsakademien)

Även uppdraget ”Konstnärlig forskning” har i och med utgången av 2001 i praktiken avslutats, låt vara att avrapporteringen i bokform sker under första kvartalet 2002.

De avrapporterade projekten omfattar totala intäkter på ca 2 MSEK.

Sammantaget kännetecknas projektverksamheten av en hög intensitet och av ett stort intresse från omvärlden. Det är främst egeninitierad forskning som prioriterats; det är angeläget att SISTER under de första åren kan bygga upp och konsolidera en stabil kompetensplattform genom forskningsprogram och långsiktiga kontrakt. Under 2001 har emellertid de beställda uppdragen ökat i omfattning och uppgick till totalt ca 7 procent av intäkterna. Expansionen ser ut att fortsätta; budgeten för 2002 pekar på en uppdragsdel som omfattar ca 15 procent av intäkterna.

ÖVRIGA PROJEKT OCH UPPDRAG

Institutets forskningsledare har också medverkat i utvärderingar och studier som inte är SISTER-projekt. Lillemor Kim har varit ordförande för Högskoleverkets kvalitetsbedömningar av Högskolan i Kristianstad och Högskolan på Gotland. Hon har vidare deltagit i utvärderingar av instituten NIFU och STEP (båda Norge) på uppdrag av Norges Forskningsråd. Sverker Sörlin har lett en nordisk bedömargrupp som utvärderat Göteborgs universitets humanistiska fakultet, rapporten *Den humanistiska cirkelns kvadratur: Om humanioras utveckling och framtid* (2001) låg till grund för planeringen av den ovan nämnda konferensen om ”Det mänskliga” som genomfördes i april i samarbete med Sigtuna-stiftelsen.

SISTER-medarbetare fungerar också som rådgivare och föreläsare och ingår i kommittéer, juryer och utredningar av skilda slag. Uppdragsgivarna i denna verksamhet sträcker sig över hela högskole- och forskningssektorn. Under 2001 har SISTER-medarbetare tilldelats *nya uppdrag* i IVA:s innovationsforskningsgrupp (Sandström), Volvos forskningsstiftelsers vetenskapliga råd (Sörlin), Naturhistoriska Riksmuseets styrelse (Sörlin).

SISTER:S STÖRRE FINANSIÄRER OCH UPPDRAGSGIVARE 2001

Riksbankens Jubileumsfond
KK-stiftelsen
Stiftelsen för strategisk forskning
STINT
Stiftelsen Framtidens kultur
Formas
Högskoleverket
Knut & Alice Wallenbergs stiftelse
EU:s femte ramprogram
MISTRA
NUTEK
Stockholms läns landsting, Regionplanekontoret
Vetenskapsrådet
VINNOVA
Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien

MEDARBETARNA

SISTER är ett forsknings- och analysinstitut. Vi rekryterar forskare med erkänd forskningskompetens, normalt doktorsexamen, ett intresse för policyrelaterade frågeställningar och med potential att utvecklas inom sina olika specialområden. Vi rekryterar också assistenter och utredare med hög professionell kompetens och ett intresse för forskning, utbildning och innovationer.

Nedanstående personer har under år 2001 varit anställda direkt vid Institutet i Stockholm. Här anges också var medarbetarna disputerat, när och i vilket ämne samt vilka SISTER-projekt var och en deltagit i under året.

Forskningsledare

Sverker Sörlin, professor, direktör; fil. dr idé- och lärdoms historia (88), Umeå universitet. Projekt: "Kultur i kunskapssamhället" (RJ), "Tvärvetenskap i Sverige" (MISTRA), "Det mänskliga".

Lillemor Kim, bitr. direktör; fil. dr pedagogik (98), Uppsala universitet. Projekt: "Kunskapssamhällets produktionsmiljöer" (KK), "Nordisk högre utbildning i förändring" (HSV), "Kunskapsöversikt över området Forskning om lärandet i högskolorna" (VR/Utbildningsvetenskapliga kommittén).

Ulf Sandström, docent; fil. dr Tema teknik och social förändring (89), Linköpings universitet. Projekt: "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ), "Eurolabs" (EU), "Forskningsorganisation inom de areella näringarna" (RJ), "Diabetesforskning i nätverk – monitoring och evaluering" (KAW/VR), "Forskningsfinansiella mönster" (egen), "The Research Community and Its Responses to Change" (egen).

Forskare

Jenny Beckman, fil. dr teknik- och vetenskapshistoria (99), Kungl. Tekniska Högskolan. Projekt: "Diabetesprojektet" (KAW/VR), "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ).

Pernilla Jonsson, fil. dr ekonomisk historia (00), Uppsala universitet. Projekt: "Forskningsorganisation inom de areella näringarna" (RJ), "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ).

Henrik Karlsson, docent, fil. dr musikvetenskap (88), Göteborgs universitet. Projekt: "Konstnärlig forskning" (RJ), "Det mänskliga".

Maria Wikhall, fil. dr kulturgeografi (01), Lunds universitet. Projekt: "Kultur i kunskapssamhället" (RJ).

Per Wisselgren, fil. dr idéhistoria (00), Umeå universitet. Projekt: "Kultur i kunskapssamhället" (RJ) och "Det sociala kunskapsfältets gränser" (RJ). (tjl juli-dec., gästforskare vid University of Sussex, Brighton).

Assistenter

Laila Abdallah, kulturanthropolog (Uppsala), "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ).

Tobias Harding, statsvetare (Stockholm), "Universiteten och det nya forskningslandskapet" (RJ).

Martin Hällsten, sociolog (Stockholm), ”Universiteten och det nya forskningslandskapet” (RJ).

Henrik Sandén, statsvetare (Linköping), ”Eurolabs” (EU).

Carolina Sigfridsson, samhällsvetare (Örebro), ”Tvärvetenskap i Sverige” (MISTRA), ”Kultur i kunskapssamhället” (RJ).

Administratör

Gina da Correggio (arvoderad)

Slutat under året

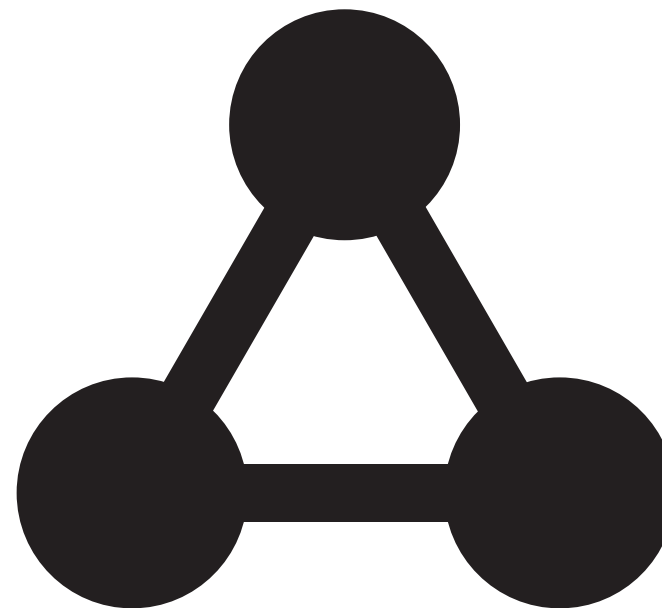
Ewa Ersson, administratör

Mats Fridlund, fil. dr teknikhistoria, KTH (99), forskare ”Eurolabs”.

Robert Olsson, psykolog (Stockholm), ”Universiteten och det nya forskningslandskapet”, Kunskapssamhällets produktionsmiljöer”.

Carl Sundström, statsvetare (Uppsala), ”Trender i utvärdering”.

Petter Tingshög, statsvetare (Stockholm), ”Eurolabs”.

PROJEKTBEKRIVNINGAR

KONSTNÄRLIG FORSKNING OCH DOKTORSEXAMEN I SVERIGE

Under de närmaste tre åren fördelar Vetenskapsrådet s k "kollegiepengar" till de konstnärliga högskolorna med samarbetspartner med avsikt att skapa strukturer för framtida forskningsprojekt. Flera högskolor utannonserar eller förbereder doktorandtjänster med konstnärlig forskarinriktning. Projektet är en kartläggning av de aktörer, argument och strukturer som ligger bakom denna nya forskningsgren med särskild tonvikt på balansen mellan teori och praktik och på metodfrågor.

Personal: Henrik Karlsson

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

KULTUREN I KUNSKAPSSAMHÄLLET: KULTUREN SOM SAMHÄLLSSEKTOR OCH KULTURPOLITIKENS UTMANINGAR

Vid sidan av sina bildande, integrativa och emancipatoriska dimensioner, har kulturen också en roll som näringsgren, produktionsorganisation och marknadssegment. Kulturen utgör med andra ord en sektor i samhället, i analogi med andra samhällssektorer. Kulturforskningen, även tagen i mycket vid mening, återspeglar emellertid knappast detta förhållande. Trots försök att etablera forskning om kulturen som sektor eller verksamhetsfält måste man konstatera att det återstår mycket att göra. Behovet av starka forskningsmiljöer med denna inriktning är angeläget. Det generella tema som valts för forskningsprogrammet är kulturen i kunskapssamhället. En fråga gäller kulturens betydelse i den enskilda människans liv. Vilka skiljelinjer finns mellan kulturanvändningens sociologi och geografi? En annan fråga gäller kulturens betydelse för den sociala och byggda miljön. Vidgas kulturens räckvidd till andra politikområden? Eller håller den tvärtom på att marginaliseras när konst och evenemang tenderar att bli underavdelningar till lokal marknadsföring och nationell tillväxtpolitik? Forskningsfrågorna handlar också om kulturens och kulturpolitikens funktion och plats i demokratiska processer samt om kulturens instrumentella roll i politiken, liksom kulturen som arbetsfält och arbetsmarknad. Stora delar av kulturarbetet

syns inte på arbetsmarknaden utan utförs på fritid och inom utbildning. Förvärvsmönstren är komplicerade. Inkomstförhållandena är extremt ojämna, särskilt för de konstnärliga yrkena. Avkastningen på mycket långa utbildningar är låg. Överutbildning, överutbud, kallelseetik, individualism och inbördes konkurrens medför att många yrkesgrupper har en svag marknadsställning.

Forskningsprogrammet skall behandla frågor om ett nytt sätt att se på kultursektorn i ett kunskapssamhälle och i en globaliserad ekonomi: Vilka förväntningar ställs till kulturen som drivkraft för ekonomisk utveckling? Hur ser yrkesroll och yrkesidentitet ut för dem som har kultur som arbete? Vad kännetecknar vad man kan kalla kunskapssamhällets skapande platser? Vilka demokratiska roller kan kulturen spela i det framväxande kunskapssamhället?

Tyngdpunkten i forskningen i vart och ett av programområdena ligger inom en av fyra samverkande forskningsmiljöer (SISTER, KTH, Linköpings universitet och Högskolan i Borås). Delprogrammet om kunskapssamhällets skapande platser har valts ut som koordinerande. I forskningsprogrammet samarbetar forskare från olika discipliner, som från sina utgångspunkter kan bidra till att problematisera och kritiskt granska kulturområdets i vid mening samhälleliga betydelse

*Personal vid SISTER: Sverker Sörlin, Per Wisselgren, Maria Wikhall
Finansier: Riksbankens Jubileumsfond*

THE UNIVERSITIES AND THE NEW RESEARCH LANDSCAPE

The aim of the programme is to study—theoretically and empirically—changes in the organisation of, and conditions for, university research within a new system for steering and financing research.

In summary, the research topics are the following:

- How external steering influences the patterns of university research, how the external steering of university research (public funding, private funding and cooperation) is organized and how these processes are transformed and adjusted to within the university system;
- How the university research system is internally organised (academic leadership at group level, top- and medium-level steering within the university) and how the evolution of the norms guiding research practice are reproduced and changed within patterns of communication, scientific careers, external interaction, publications, seminars, faculty positions etc.

*Staff: Ulf Sandström, Laila Abdallah, Tobias Harding and
Martin Hällsten (SISTER), Mats Benner and Gustav Holmberg (RPI, LU),
Olle Persson (UmU), Bo Persson (LiU)
Financier: Riksbankens Jubileumsfond*

DIABETESFORSKNING I NÄTVERK – MONITORING OCH EVALUERING

Wallenbergs Stiftelse och Juvenile Diabetes Research (U.S.) har tillsammans avsatt 75 Mkr för en femårig satsning inom diabetesforskning. Ett antal grupper inbjöds 1997 att komma med förslag och att bilda nätverk kring sin forskning.

Detta projekt följer de tre konstellationer, som sedermera (jan 98) valdes att bedriva forskning i nätverk. I en första etapp har projektet studerat attityder till nätverksarbete hos en större grupp av de forskare som deltagit med ansökningar. I fas två följer projektet de tre konstellationerna och bearbetar data om publiceringar, samarbeten och organisation. I den avslutande och tredje fasen skall projektet summera de effekter som nätverksarbetet givit på forskningsverksamheten.

*Personal: Olle Persson, Umeå Universitet, Mats Benner, Lunds universitet,
Martin Hällsten, Ulf Sandström (SISTER)
Finansiär: Knut och Alice Wallenbergs stiftelse/MFR och JDFR*

A COMPARATIVE ANALYSIS OF PUBLIC, SEMI-PUBLIC AND RECENTLY PRIVATISED RESEARCH CENTRES

The role of the research centre is increasingly recognised as a key part of the National Innovation System (NIS) and in recent years there have been extensive attempts to understand its operation and contribution to both knowledge accumulation and economic competitiveness. Research centres and laboratories are to science what firms are to the economy: the units of production.

In almost every country in Europe there was a massive expansion of the public sector research during the 1960s and 1970s. Certain areas, such as nuclear and energy research, were awarded high priority. Research institutions and centres proliferated, often following the type of model from areas such as agriculture and physical standards, which had been in existence since the start of the twentieth century. Research funding was generally organised on the basis of either block-grant funding direct to the institution, and thereby allowing a large degree of intellectual freedom, or through Research Councils which supported topics of research to be performed at universities or specialised research institutions.

The aim of this project is to build up a science and technology indicators system to account for the dynamics of change in the management forms in public, semi-public and recently privatised research centres in Europe.

*Staff in Sweden: Henrik Sandén, Ulf Sandström (SISTER)
Financiers: EU*

FORSKNINGSFINANSIELLA MÖNSTER

Hur strukturerar forskningsfinansiärerna sitt stöd till universitetsforskarna? Finns det gemensamma mönster i anslagpolitiken hos de olika forskningsfinansiärerna? Finns det skillnader mellan forskningsråden? ... mellan sektorsforskningsorganen? Svar på dessa frågor kan erhållas via analyser av finansiärernas projektregister, vilka finns tillgängliga i databaser. I flera undersökningar har finansiärernas register använts och grundtanken i detta projekt är att utveckla analysmetoderna och att göra komparativa studier mellan olika typer av forskningsfinansiärer. Det är också intressant att närmare studera huruvida paketeringen av forskningsmedel skiljer sig med avseende på mottagarkategorier inom högskolan, t.ex. de olika högskolorna, högskolor i jämförelse med universitet, tjänstekategorier, olika disciplinområden m.m. Har anslagpolitiken förändrats över tid? Disponerar forskare mer eller mindre projektmedel per år idag än vad som var fallet fem år tidigare? Vad kännetecknar de projektförslag som erhållit avslag? Hur prutar finansiärerna på projektanslagen?

Personal: Ulf Sandström, Marin Hällsten (SISTER)

THE RESEARCH COMMUNITY AND ITS RESPONSES TO CHANGE

During the 1990s a whole set of new forms and modes for financing of research has emerged and been incorporated in the institutional set up of Swedish research policy. This has not happened without controversies and debate. Some researchers of good reputation decided to leave their positions in research councils and the Government Research Advisory Board. But in all, the reaction has been surprisingly weak and few researchers have voiced their possible criticism. What are the actual attitudes on these issues within the research community?

The question addressed in this project is, how contemporary Swedish academics assess and respond to various institutional transfer-oriented policy alternatives. Of certain interest is where they would draw the boundaries of university-industry collaboration. What kind of division of labour between academia and industry would researchers want to have if they had a choice? One informed guess would be that researchers tend to strive also for strong connections with external actors and that validation strategies often involves contexts of application. Not only the external penetration should be considered when asking researchers these questions. What are their attitudes regarding the functions of the research system when it comes to internal aspects regarding the council procedures, council granting policies and peer review in different instances.

Faculty attitudes in these respects has not been an exploited area of policy research. It is probably taken for granted that due to high levels of integration in the research community the need for investigations of this kind is not apparent. Scholars have pointed out that there is a lot of tensions inside the research community. The impending debates between male and female researchers are but one example of this. The division between researchers who accept the collegial system and researchers who consider this to be a game for senior power professors is another one. Also, the level of integration inside the research community might have changed. With an expanding community, and a lot of new research areas between the traditional disciplines, there could be room for processes which will have the effect of disintegration. This was one of the major findings in the Sandström et al evaluation (1997) of the Swedish Engineering Science Research Council (TFR). In the TFR evaluation attitudes were examined by a national mail survey implemented in the beginning of 1997. The same type of survey is now distributed to researchers who have sent in proposals to the NFR and MFR. In later stages of this project it might be of importance to include researchers from sectorial agencies.

Staff: Ulf Sandström (SISTER)

FUSION RESEARCH AS MEGASCIENCE

Inom ramen för EU:s utvärdering av fusionsforskningen (Fusion Programme Evaluation 1996, EUR 17521) har utvecklats ett program för socio-ekonomisk forskning. Denna gruppering kallas Socio-Economic Research on Fusion (SERF). Detta delprojekt skall belysa fusionprogrammets karaktär som teknikvetenskapligt projekt genom att relatera forskningen till andra stora vetenskapliga satsningar (t.ex. CERN). I första hand koncentreras intresset till ITER, vilket är ett globalt forskningsprojekt.

Personal: Ulf Sandström, Mats Fridlund (SISTER)

Financier: EU och NFR

INDIKATORER FÖR BENCHMARKING AV SVENSK HÖGSKOLEUTBILDNING

På uppdrag av SISTER har Institutionen för internationell pedagogik vid Stockholms universitet genomfört en förstudie på temat "Prospects of Selecting and Using Indicators for Benchmarking Swedish Higher Education". Arbetet har utförts av fil.dr. Alexander Kanaev under ledning av professor Albert Tuijnman. Projektet avrapporteras som nr 2001:1 i SISTER:s arbetsrapportserie. Till arbetet har varit knuten en referensgrupp bestående av personer från Högskoleverket och SCB samt andra berörda instanser med kompetens och intresse för den aktuella problemställningen. Rapporten redovisar, mot bakgrund av internationella erfarenheter och forskning på området, en systemansats för utveckling av indikatorer för bedömning av svensk högskoleutbildning i ett internationellt perspektiv. Möjligheter och begränsningar, vissa teoretiska utgångspunkter samt en tänkbar modell för ett fortsatt utvecklingsarbete skisseras. Rapporten redovisar också förslag till fortsatt arbete med att utveckla ett svenskt indikatorsystem inklusive metoder för att göra ett sådant system tillgängligt för en bredare allmänhet. Anhållan om fortsatt samverkan och finansiering har ställts till Högskoleverket och Riksbankens Jubileumsfond.

TRENDER INOM UTVÄRDERING AV FORSKNING

Under den senaste tioårsperioden har efterfrågan på utvärdering av den offentligt finansierade forskningen och utbildningen ökat i majoriteten av OECD-länder. Den främsta anledningen till denna efterfrågan kan sökas i en allt hårdare internationell och nationell ekonomisk konkurrens parat med en begränsning av de finansiella resurserna.

Parallellt med detta har synen på innovationsprocessen förändrats. Från 1950- och 60-talets första enkla linjära modell, som beskrev innovationsprocessen som en rak process från forskarsamhället till brukarsamhället, har vi nu kommit fram till den femte generationens innovationsmodell – samverkans- och nätverksmodellen. För varje ny modell har medvetenheten om de komplexa samband som finns mellan forskning och den omgivande sociala miljön vuxit sig allt starkare.

Sammantaget innebär detta att inte endast efterfrågan på utvärderingar ökat utan även att kraven på metoderna för utvärdering vuxit. Den traditionellt sett totalt dominerande metoden, den kvalitativt inriktade expertgranskningen – peer review – ifrågasätts således och utmanas av nya och alternativa metoder, inte minst kvantitativt inriktade mätmetoder.

Syftet med projektet är att ställa samman huvuddragen i de senaste årens internationella utveckling inom utvärderingsmetodik. En dylik översikt bör kunna ge viktig information om var svensk utvärderingstradition befinner sig i förhållande till dessa senaste trender och metoder.

Personal: Ulf Sandström, Tobias Harding
Finansiär: Formas

KUNSKAPSSAMHÄLLETS PRODUKTIONSMILJÖER – INDIKATORER OCH FRAMGÅNGSKRITERIER FÖR STIFTELSESNAS SATSNINGAR

Indikatorprojektet har till målsättning att utveckla en modell som kan användas för att löpande följa upp samverkan mellan universitet, högskolor och näringsliv.

I en inledande litteraturstudie inventeras tidigare försök som har gjorts att konstruera och arbeta med indikatorer med fokus på studier av gränssnittet mellan den akademiska världen och näringslivet.

Vid besök på högskolor intervjuas såväl ledning och involverade forskare som representanter för näringslivet om deras uppfattningar och erfarenheter kring bedömningar av samverkansaspekter. Också erfarenheter från andra forskningsfinansiärer samlas in genom samtal och tillgänglig dokumentation.

En förstudie skall resultera i ett urval indikatorer samt en analys av deras användbarhet, fördelar och begränsningar. Indikatorerna skall ha en signalfunktion och kunna ge indikationer om hur specifika produktionsmiljöer fungerar och deras potentialer. Detta inkluderar information om såväl de befintliga förutsättningarna som den pågående verksamheten. Tillämpningen av indikatorerna skall kunna ske på grundval av lättillgängliga data som också kan användas för upprättande av tidsserier. Resultaten skall i första hand fungera som underlag för KK-stiftelsens löpande uppföljningar och långsiktiga strategi- och policyarbete.

En uppföljning av förstudien kan inkludera tillämpningar av modellen samt fortsatt metodutveckling för studier av kunskapssamhällets produktionsmiljöer.

Personal: Lillemor Kim, Robert Ohlsson, Ulf Sandström
Finansiär: KK-stiftelsen

VAD ÄR SISTER?

SISTER är akronymen för Institutets engelska namn: Swedish Institute for Studies in Education and Research.

I maj 1999 inrättade ett antal akademier och forskningsfinansierande stiftelser i Sverige Föreningen för studier av forskning och utbildning vars ändamål är att bedriva och främja bedrivandet av studier av forskning och utbildning samt att stimulera debatten inom detta område. Det sker genom Institutet för studier av utbildning och forskning, SISTER.

Institutet för studier av utbildning och forskning startade sin verksamhet den 1 januari 2000. Dess tillkomst kan ses som svaret på ett länge diskuterat behov av fristående analys och utredning av förhållandena i det svenska utbildnings- och FoU-systemet. Institutet har inrättats för en period om fem år. Det är fristående från politiska intressen och finansierar sin verksamhet genom basanslag från Föreningen, genom forskningsfinansierande fonder, råd, stiftelser m.fl. samt genom uppdragsforskning.

Institutets verksamhet inriktas på studier av forskning, utbildning och innovationsprocessen i hela samhället, dvs. såväl näringsliv och organisationer som offentlig sektor. Institutet verkar genom egeninitierad forskning och utredningsverksamhet, genom beställda undersökningar och genom utåtriktad verksamhet.

Institutets ändamål är att studera utbildning, forskning och innovationsprocessen i ett jämförande internationellt perspektiv samt att främja debatten inom detta område. Kännetecknande för Institutets egeninitierade projekt skall vara hög vetenskaplig kvalitet och relevans för högskolan och FoU-systemet. En central uppgift är att skapa överblick och sammanhang i kunskapen om det snabbt växande FoU-området.

Myndigheter, organisationer och företag som kan förväntas främja föreningens ändamål har rätt att vara medlemmar i föreningen. Medlemskap beviljas av föreningens styrelse efter skriftlig ansökan. Föreningsstämman, där varje medlem har en röst, beslutar om årsavgift och utser ledamöter i föreningens styrelse.

STYRELSE

Dan Brändström, ordförande, VD Riksbankens Jubileumsfond,

Ulf Sporrang, Sekr. Vitterhetsakademien

Björn Brandt, Kanslichef Stiftelsen för Strategisk Forskning

Madeleine Caesar, VD KK-stiftelsen

Roger Svensson, VD STINT

Christina Rogestam, VD Akademiska Hus

Ersättare: Göran Blomquist, Dir. SULF

Ersättare: Lena Torell, Dir. IVA

MEDLEMMAR

Akademiska hus
www.akademiskahus.se

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas)
www.formas.se

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)
www.iva.se

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA)
www.ksla.se

Kungl. Vetenskapsakademien (KVA)
www.kva.se

Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien (KVHAA)
www.vitterhetsakad.se

Riksbankens Jubileumsfond
www.rj.se

Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT)
www.stint.se

Stiftelsen för Kunskaps- och Kompetensutveckling (KK-stiftelsen)
www.kks.se

Stiftelsen för Miljöstrategisk Forskning (MISTRA)
www.mistra-research.se

Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF)
www.stratresearch.se

Sveriges Universitetslärarförbund
www.sulf.se

Vårdalsstiftelsen
www.vardal.se

